

HÁJEK

září
2026

Naše noviny

OBSAH

■ Program DSH

■ Pozdrav

■ Kvíz

■ Zajímavosti

■ Literární dílna

■ Rozjímání

■ Povídka měsíce

■ Představujeme

■ Kaleidoskop

■ Info z domova

**Srdečně vítáme nové
obyvatele, kteří
nastoupili do našeho DS.**

Cudlínová Jana

Zpravodaj Hájek vychází
v nákladu 200 výtisků pro potřeby
obyvatel Domova seniorů
Praha 4 Háje,
K Miličovu 734 a je neprodejný.
Na vydání spolupracují:
Monika Stajnerová,
Dagmar Zavadilová, ředitelka DS,
ve spolupráci s klienty DS.

DOMOV
PRO SENIORY
HÁJE

PRA
PRA
PRA
PRA
GUE
GA
GA
G

2. 9. středa 10:00 SÁL

DŮVĚRNÍCI

Zářijové setkání zástupců obyvatel s vedením domova.

6. 9. neděle 15:30 KAPLE

EKUMENICKÁ BOHOSLUŽBA PRO VĚŘÍCÍ I NEVĚŘÍCÍ

Téma: OVOCE DUCHA SVATÉHO. Bůh s námi počítá a proměňuje naši povahu i vztahy.

Slovo: Matěj Hájek s hudebním doprovodem.

7. 9. pondělí 14:00 ZAHRADA/SÁL

POSEZENÍ NA ZAHRADĚ S KARLEM KEKEŠIM

Srdečně vás zveme na táborák ve velké zahradě, který bude spojený s hudbou harmonikáře Karla Kekešiho a občerstvením.

9. 9. středa 14:00 SÁL

CESTOVATELSKÁ PŘEDNÁŠKA JAKUBA GRESCHLA

Srdečně vás zveme na poutavé povídání o cestovních výpravách.

14. 9. pondělí 10:00 VELKÁ ZAHRADA

SETKÁNÍ SE ZVÍŘATY

Přijďte se podívat, pohladit, nakrmit a užít si setkání se zvířaty na naší velké zahradě.

15. 9. úterý 10:00 SÁL

PETR VELETA

Jste srdečně zváni na aktivní dopoledne spojené s poslechem hudby, pohybem a zábavou, kterým nás provede pan Petr Veleta.

16. 9. středa 15:00 GALERIE KORZO

VERNISÁŽ

Srdečně jste zváni na další vernisáž v naší galerii Korzo. Tentokrát si budete moci prohlédnout obrazy od malíře, historika umění, kurátora a recenzenta PhDr. Radana Wagnera. Hudebně bude doprovázet multižánrové trio „Snoo“. Součástí vernisáže bude i malé pohoštění.

17. 9. čtvrtek 10:00 ERGOTERAPIE

BÁBOVKY

Zveme vás na oslavu zářijových narozenin.

20. 9. neděle 15:30 KAPLE

EKUMENICKÁ BOHOSLUŽBA PRO VĚŘÍCÍ I NEVĚŘÍCÍ

Téma: ZRÁNÍ LIDSKÉHO ŽIVOTA VE STÁŘÍ. V Božích očích je stáří časem, kdy člověk zraje k moudrosti a nese ovoce. Slovo: Jaromír Pachl s hudebním doprovodem.

23. 9. středa 14:00 SÁL

HUDEBNÍ KLUB

Zveme vás na setkání spojené s povídáním a písničkami zpěváka Petra Nováka.

30. 9. středa 14:00 SÁL

PŘEDNÁŠKA O PRAZE

Zveme vás na přednášku o naší krásné Praze, kterou nám představí paní Micková.

Díky babi

Úvodník na měsíc září píše ze srdce Železných hor, z rodné chalupy svého tatínka, který se narodil přímo zde, v takzvaném bílém pokojíku. Do mých pětadvaceti let to byla chalupa bez elektřiny a tekoucí vody.

Na zahradě byla studna, z níž tatínek tahal vodu v kýblech, která se potom ohřívala ve velkém hrnci, takzvaném prádeláku. Podle počasí jsme se koupali - rozuměj myli -, v Chrudimce, která nám teče přímo pod kopcem, na jehož vrcholku naše chalupa stojí. Koupel v Chrudimce nás otužovala i v teplých dnech, neboť jak říkala má babička, byla po celou sezonu „jiskrná“.

V chladnějších obdobích jsme se koupali ve vaničce pořízené nejen ke koupeli, ale i k praní prádla na valše.

Když vzpomínám, musím se pousmát, jaký já už jsem také pamětník. V této chalupě jsem trávila většinu dětských prázdnin spolu se svými dvěma sestrami a dvěma bratranci. To nás bylo pět. Na část prázdnin přijížděly další dvě sestřenice a rázem nás bylo sedm. Sedm dětí na jednu babičku. Rodiče, kromě dvou týdnů, které tu trávili s námi, přijížděli na víkend.

Dnes, kdy v relativním pohodlí máme k dispozici nejenom vodu a elektřinu, ale také pračku, myčku a rekonstrukcí získané dva nové pokójíky, vzpomínám na svou babičku často. Zejména v kontextu se svými vnoučaty si říkám: „Jak jsi to vše s takovou grácií zvládla?“ Vždyť jsme řádili od rána do večera. Věkem jsme si byli blízcí a zejména bratranci zkoušeli babiččinu trpělivost. Ve stavu nouze je zcela výjimečně nazývala „parchanty nevděčnými“, což nás vždy velmi pobavilo.

Na babičku vzpomínám pokaždé, když zde trávím dva týdny dovolené s třemi až pěti vnoučaty, kterým chci dopřát stejnou svobodu, jakou jsem kdysi zažívala já. A právě v těchto chvílích, kdy jim hodlám odhodlaně dopřát zmíněnou svobodu, říkám si v duchu: „Díky babi, ty jsi mě připravila.“ V daleko větším pohodlí, které však děti vnímají jako dobrodružství bez komfortu, přemýšlím, jak jsme se sem vlastně tehdy všichni vešli.

Původní chalupa měla malou kuchyň s kachlovými kamny, uprostřed stál stůl se židlemi a starý „myčák“ se dvěma dřezy na nádobí. V přízemí byl ještě obývací pokoj, posléze spíše noclehárna pro přijíždějící hosty. V patře pak byly dva malé pokójíky. Zdá se to dost, ale když se sjeli strýcové a tety na víkend, bylo nás i 16.

Dnes, kdy z bývalé půdy vznikly další dva pokójíky a koupelna, se chalupa zdá všem mým rodinným příslušníkům malá. Včera mě dostal můj desetiletý vnuk konstatováním: „Je to tu dobrý, babi, ale chybí tu záchod nahoře. Dolu se bojím v noci chodit.“ Rozesmálo mě to a pomyslela jsem na náš dřevěný domeček s vyřezaným srdíčkem na dveřích, který sloužil až do rekonstrukce ke spokojenosti všech.

A to je ten běh času v mnoha podobách.

Jsem ráda, že máme na světě místo, kde se i přes všechny zmíněné výdobytky moderní doby, na chvíli zastaví čas. Místo, kde i moji vnuci mohou poznat podstatu obyčejného bytí. Něco, o co se usilovně snažím.

Místo, které mají rády moje dcery stejně jako já, místo, kde se jednoho dne rozhodl můj dědeček postavit dům, kde se babičce narodili čtyři synové, a které si snad zamilují i další generace.

Kéž by to bylo místo setkávání navždy. Tím si sice nejsem jistá, ale na rozdíl od svých myšlenkových pochodů pár let nazpět, jsem se tím přestala trápit. Důležité jsou okamžiky, které jsme tu společně prožili. O ty nás nikdo nepřipraví.

Dagmar Zavadilová

Milí čtenáři,

předešlý článek byl věnován básním a jedna z nich otevírala téma **srovnávání se s druhými**. Dnes se na stejné téma podíváme z jiné perspektivy – nikoliv umělecké, ale psychologické. Představíme si poznatky teorie amerického psychologa Leona Festingera, jehož výzkumy patří k základům **sociální psychologie**.

Tendence porovnávat se s ostatními, je přirozenou součástí lidského života. Pomáhá nám utvářet představu o sobě samých, pro některé však může představovat i zdroj nejistoty či nespokojenosti. S „drobným“ porovnáváním se setkáváme každý den – při rozhovorech s přáteli, při pozorování lidí kolem sebe, při sledování médií nebo i zde, v Domově pro seniory.

Kdy jste se naposledy s někým srovnávali? A jak jste ze svého hodnocení vyšli? Sociální srovnávání je jedním z důvodů, proč lidé navazují společenské kontakty. Festinger v roce 1954 formuloval **Teorii sociálního srovnávání**, podle níž **mají lidé přirozenou potřebu hodnotit své schopnosti a názory**. Pokud však nemají k dispozici objektivní měřítko, začnou se přirozeně porovnávat s ostatními lidmi. Ti se pro nás stávají jakýmsi zrcadlem, podle kterého si vytváříme obraz o sobě. Ale kdo jsou naši „ostatní“ lidé a podle jakých klíčů je vybíráme?

Nejčastěji se dle výzkumů porovnáváme s těmi, kteří jsou nám podobní – věkem, zkušenostmi, životní situací nebo společenským postavením. Právě oni se pro nás stávají jakýmsi měřítkem toho, zda jsme úspěšní, schopní nebo zda reagujeme „správně“. Právě jejich názory a schopnosti považujeme za nejrelevantnější měřítko. Dodal také, že čím větší je rozdíl mezi našimi schopnostmi a názory – a schopnostmi či názory druhého člověka -, tím méně máme tendenci se s ním srovnávat.

Prostě nás přestává jeho názor zajímat...

Pokud se díváme na „podobného“ člověka, který je jen o krok dál než my, může nás **motivovat k rozvoji a dodat nám odvahu**. Naopak srovnávání s lidmi, kterým se daří hůř, může sloužit jako obrana mysli a dočasně posílit naše sebevědomí.

Festinger také upozornil, že druhé lidi nevyhledáváme jen kvůli společnosti. Často od nich očekáváme informace o tom, jak se zachovat v nové nebo nejisté situaci. Věříme, že druzí mohou mít více informací o našem problému, o tom, co může následovat nebo jak se s budoucí situací vypořádat.

Možná stojí za to si při příštím srovnávání položit jednoduchou otázku: **Srovnávám se s tím správným člověkem?** A stejně tak si všimnout, jaký vliv na naši pohodu mají lidé, které potkáváme každý den. Sociální psychologie nám připomíná, že naše sebevědomí ani vztahy nevznikají ve vzduchoprázdnu – formují je především lidé, kteří jsou nám nejbližší.

*Mgr. Adéla Růžičková,
psycholog Domov pro seniory Háje*

*Zdroje:
Festinger, L. (1957). Social comparison theory. Selective Exposure Theory, 16(401), 3.
Wikisofia. (2026). Leon Festinger.
https://wikisofia.cz/wiki/Leon_Festinger#cite_note-wiki-1*

Jak vznikají modely z papíru

Kostel s baňatou střechou, větrný mlýn, selské stavení, ale i maják u moře nebo občerstvení s deštníky a dvouplošník. To vše vytvořily šikovné ruce Jiřího Klabana. Jeho objekty jsou k vidění třeba ve vitrinách u velkého sálu v našem domově seniorů v Hájích. „Jsem tady už třetím rokem,“ říká muž, který jen trochu zaváhá nad otázkou, zda je rodilý Pražan. „Narodil jsem se Na Vidouli, to byla část Stodůlek a ty tenkrát patřily pod Prahu - západ. Táta byl tramvajákem v motolské vozovně,“ upřesňuje. Jak hned dodává, jeho tatínek byl všeuměl. „Postavili jsme spolu zděnou chatu v Zadní Třebáni.“

Učit se nechtěl

Jiří se vyučil klempířem, a to přesto, že mu prý škola docela šla. Pamatoval si vše jen ze školních hodin, doma se pak učit nemusel. Maminka se tak s učitelkou shodly na tom, že by měl jít dál studovat. Jenže jemu se nechtělo. „Udělal jsem to tak, abych na školu nemusel a vypálil jsem na vysvědčení dvě čtyřky. To byl doma kravál,“ směje se ještě dnes. V učení pak prý musel dělat například i sedací vany. „Málo lidí ví, že klempířina je i autoklempířina, stavební klempířina, ale třeba i výroba potrubí pro vzduchotechniku. Musíte se i naučit vše si pečlivě rozkreslit,“ vysvětluje a hned dodává, že na konci školy měl vyznamenání. Ale když zase přišlo na přetřes další vzdělávání, rázně odmítl. Pak dostal povolávací rozkaz. „Do katedry v Hranicích na Moravě. Udělali ze mě instruktora na výcvikové škole důstojníků v záloze. Bylo to speciální raketové vojsko. 15. srpna 1968 jsme museli opustit kasárna, měli starost, aby se něco nestalo.“

Životní láska

Svou životní lásku potkal Jiří v okamžiku, kdy si poprvé zlomil nohu. „Odvezli mě na úrazovku, operovali mě, když jsem se po narkóze probudil, skláněla se nade mnou hezká sestřička,“ vzpomíná. Dnes dělá jeho žena sestru v DS Háje a s manželem jsou spolu už několik desítek let. „Neměla to se mnou úplně lehké. Nechal jsem jí tu s třemi dětmi a jel jsem pracovat na pět měsíců do Mongolska.“ Jiří Klaban se stal odborníkem na vzduchotechniku. „Tenkrát na to nebyli lidi, málokterý klempíř ji uměl. Dělal jsem vzduchotechniku v dabingovém studiu Armádního filmu, to nebyla sranda, měli jsem stanovené decibely, které jsme nesměli překročit. Bylo nás na vzduchotechniku v republice málo, půjčovali nás všude možně.“

Přišel další vážný úraz, a ze dne na den musel Jiří do invalidního důchodu.

„Ruce jsem ale začal zaměstnávat, už když začaly moje holky chodit do školy. Pořád se muselo na vyučování něco lepit, malovat. Pak se vnoučata třeba loučila se školkou a jako vzpomínku jsme poslal nějaký model,“ dodává Jiří, který prý si ani složitý model nemusí kreslit. „Opravoval jsem baráky na pražském Újezdě, po válce třeba kostel na Staroměstském náměstí, na Haštalském náměstí, na Žižkově. Všechno jsem měl a mám v hlavě.“

Ukazuje mi, jak má materiálu na své modely plnou skříň - jsou v ní čtvrtky, špejle, párátko. „Vždycky se to podaří sestavit. A když ne, tak je vše jednoduché - nepovedený kus se jen utrhne,“ končí své vyprávění muž, který svá díla rád věnuje i klientům domova seniorů.

KVÍZ ZÁŘÍ

1. 9. září roku 1786 císař Josef II. odsouhlasil založení parku Lužánky, který byl prvním veřejným parkem v českých zemích. V jakém městě se tento park nachází?
a) Liberec b) Brno c) Ostrava
2. 14. září 1926 vyšla ve Velké Británii první knížka o Medvídkovi Pú od spisovatele A. A. Milneho. Která z následujících postav NEPATŘILA mezi jeho kamarády?
a) Prasátko b) Ijáček c) Myška
3. 16. září 1966 na vlnách Československého rozhlasu v pořadu Nealkoholická vinárna U Pavouka poprvé zazněla zmínka o Járu Cimrmanovi. Kdo tuto postavu prvotně vytvořil?
a) Zdeněk Svěrák a Ladislav Smoljak
b) Zdeněk Svěrák a Jiří Šebánek
c) Zdeněk Svěrák a Jaroslav Uhlíř
4. 20. září 1946 začal první ročník filmového festivalu ve Francii a festival se tam koná dodnes? V jakém je to městě?
a) Cannes b) Paříž c) Nice
5. 1. září 1310 se Jan Lucemburský oženil s Eliškou Přemyslovnou. Jak se jmenuje jejich syn, který se stal velmi důležitým českým králem a římským císařem?
a) Ferdinand I. Habsburský
b) Přemysl Otakar II.
c) Karel IV.
6. Na 28. září připadá Den české státnosti. Připomínáme si výročí smrti přemyslovského knížete Václava. Jak se jmenovala jeho babička, která údajně sehrála zásadní roli v jeho výchově a vštěpovala mu křesťanské hodnoty?
a) Anežka b) Drahomíra c) Ludmila
7. Emil Zátopek (19. září 1922 – 21. listopadu 2000) byl atlet, čtyřnásobný olympijský vítěz ve vytrvalostním běhu, manžel atletky Dany Zátopkové. Kromě lásky ke sportu spojovala tyto dva ještě jedna věc:
a) narodili se ve stejný den, měsíc a rok.
b) narodili se ve stejném městě.
c) narodili se se stejným příjmením.
8. Jaroslav Ježek (25. září 1906 – 1. ledna 1942) byl hudební skladatel, dirigent, dramaturg a klavírista. Se kterou slavnou dvojicí je spojován?
a) Jiří Suchý a Jiří Šlitr
b) Miroslav Horníček a Jiří Sovák
c) Jan Werich a Jiří Voskovec
9. Hana Zagorová (6. září 1946 – 26. srpna 2022) je jedna z nejznámějších českých zpěvaček. Zlatého slavíka získala devětkrát. Je spojena s hovorovým rčením „Nedělej Zagorku“. Jaký je jeho význam?
a) Nedělej grimasy.
b) Nedělej drahoty.
c) Nedělej si naději.
10. Doplňte pranostiku: Září víno vaří a co nedovaří....
a) to se zaparí. b) říjen dopeče. c) uteče.

*Vážení čtenáři a luštitelé,
na otázky v srpnovém kvízu
odpovědělo 20 čtenářů.*

Deset správných odpovědí měli:

**Ilona Bednářová z A2,
Jan Sedlmayer z A2.**

Devět správných měla:

Irena Krátká z B0.

Osm správných odpovědí měli:

**Alena Nouzová z B1, Jiří Sova z A2,
TÝM B2, TÝM z A2 a A3.**

*Nejvíce vás potrápily otázky
č. 4, 5, a 7.*

Důležitá informace:

*vyplněné kvízy je nutné vhodit
do schránky na oddělení A0
nejpozději do 18. v daném
měsíci. Později vhozené kvízy
už nemohou být započítány a
uvedeny v časopisu Hájek, a to
z důvodu uzávěrky a tisku
časopisu.
Zde si můžete přečíst správné
odpovědi:*

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI

1. C: Nicholas Winston
2. A: Kostel Nejsvětějšího
Srdce Páně
3. B: 60 metrů
4. C: Můj sluha Saturnin
5. C: to již srpnu neuteče.
6. A: Ivan a Ondřej
7. A: Za fyziologii a lékařství
8. B: 1881 a 1883
9. C: Vladimír Polívka
10. A: Ručně šité na míru

Literární dílna

Kamínek

Je to tak dávno. Tak hodně dávno. Přesto jsem nezapomněl. Mohlo se stát, že bych tyto řádky nikdy nenapsal.

Psal se rok 1961. Měsíc srpen. Byl jsem již ženatý. Manželka je v pátém měsíci těhotenství. Zda to bude kluk, nebo děvče, jsme nechtěli vědět. Jedeme navštívit moje rodiče do Děčína. Budeme zde týden. Žena si chce prohlédnout okolí. Uděláme si výlet na Pastýřskou stěnu u Děčína.

Je tam zoologická zahrada. Na skále zámeček s restaurací. Pěkný výhled na řeku Labe. Protéká mezi pískovcovými skalami. Teče do sousedního Německa. Pojedeme parníkem do Hřenska. Tam je jeden z divů naší země. Vstupní brána do Národního parku České Švýcarsko.

Velký okruh okolím Hřenska je přibližně osmnáct kilometrů. Za jeden den to nezvládneme. Jako první volíme soutěsky na řece Kamenici. Edmundova soutěska, dříve Tichá, je dlouhá 960 metrů. Divoká soutěska 450 metrů. Obě soutěsky jsou přístupné pouze na pramicích.

Romantická plavba nitrem hlubokých skal. Skalní útvary připomínají zvířata a lidské bytosti. Na Edmundově soutěsce je umělý vodopád. Výška je dvanáct metrů. Projížďka je s výkladem místních převozníků.

Druhý den jsme zvolili výlet na Pravčickou bránu. Má rozpětí 26 a půl metru. Největší přírodní kamenný oblouk v pevninské Evropě. Česká národní památka. Na bránu je vstup zakázán. Pravčická brána - Orlí hnízdo je turistická atrakce.

Stylová restaurace s původními obklady a malbami. Tradiční česká kuchyně. Po jídle jdeme pomalu k přístavu parníků. Na parníku zní hudba. První taneční pár zahajuje tangem. Plujeme do Děčína.

Snídáme. Do pokoje přijde mamka: „Tak, kam jdete dnes, manželé?“ Chtěli jsme do Ústí nad Labem. Na zříceninu hradu Střekov. Gotický hrad ze 14. století. Tyčí se na sto metrů vysoké skále nad Labem. Má zajímavou minulost a pověsti. Po včerejšku nás bolí nohy. Uděláme si malou procházku. Do míst, kde jsem prožil školní léta.

Je to malá zátoka na řece Labi. S výhledem na zříceninu hradu Vrabince. Tam se děly věci. S partou kamarádů jsme tam hledali poklady. Nikdy jsme nic nenašli. S prázdnou jsme však neodešli. Dostali jsme třídní důtku od paní učitelky.

Podle starých pověstí hrad obcházeli duch. Duch nešťastné dívky, která zde tragicky zahynula. Pokud na Vrabinci v zimním čase uslyšíte pláč, můžete údajně ve sněhu objevit rudé růže. Jiná pověst vypráví o děsivém hluku, který připomíná řádění loupeživých rytířů, křik zpitých žoldnéřů a řinčení zbraní.

Sedíme u vody. Sbíráme kamínky a házíme je do řeky. Já se začnu vytahovat: „Jestli chceš, já tu řeku přehodím. Kamínkem, který držíš v ruce.“ Nečekal jsem na odpověď. Kamínek jsem jí vzal z ruky a hodil. Opravdu padl na protější břeh Labe. Radost jsem ženě neudělal. „Ten kamínek se mi moc líbil. Chtěla jsem si ho nechat na památku. Teď nemám nic.“

Pyšně jsem se postavil: „Já pro něj doplavu.“ Sundal kalhoty a trenky a vrhl se nahý do řeky. Kamínek jsem našel. Poskakoval jsem radostí po břehu a křičel: „Mám ho, mám ho.“ Vzal jsem kamínek do ruky a vstoupil do proudu řeky. Těšil jsem se, jakou bude mít radost.

Pýcha předchází pád. Tak nějak se to říká. Mohu souhlasit. Musím být dokonalý. Plavu prsa. Pak znak. Předvedu i čubičku. Vrcholem bude delfín. Ponořím se do vody a vystrkuji holý zadek. Pak se to stalo.

Při potápění vdechnu do úst trs trávy. Byl asi obalený dehtem z ústecké chemičky. Nemohl jsem dýchat. Nemohl jsem plavat. Začal jsem vodu polykat. To bude můj konec. Kamínek stále držím v ruce. Nevzdám to. Zkusím několik temp. Štěstí mi přálo. Ucítil jsme pod sebou pevnou zem.

Žena stojí po kolena ve vodě a něco na mě volá. Nerozumím, mám uši plné vody. Konečně po čtyřech vylezu na břeh. Moje milá pláče. Podávám jí kamínek. Ve vlasech mám trsy špinavé trávy. V ústech cítím dehet a petrolej. Je mi zle. Kolem krku mám obojek ze špíny. Cesta domů k rodičům je nekonečná. Jsem jako zmoklá slepice. Ale žiju.

Na kalendáři je opět srpen, ale rok 2026. Sedíme s manželkou v pokoji. V domově pro seniory v Praze Háje. Manželka mě žádá, abych jí ze stolku podal šperkovničku. Jsou tam dvě. „Podej tu větší.“ Přání splním. „Proč to potřebuješ?“ „Přijde vnučka Jitka. Chci jí dát nějaké věci na památku.“ „Co je v té malé šperkovničce?“ „Tak se podívej.“

Vezmu krabičku do ruky. Otevřu. Je v ní kapesníček. Střep z talířku rozbitém ve svatební den, pro štěstí. Kamínek z bílého křemene. Prokvétá pavučinka. Je tmavá. Je pro štěstí. Podíváme se do očí. Pohladím ji po vlasech. Neříkáme nic. Ani slovo. Přesto si rozumíme.

Opatrně zavírám krabičku a ukládám na její místo. Co s ní bude, potom, až to potom nebude? To se nedozvíme. Věříme, že přinese štěstí, jako přinesla nám.

Karel Pešťák

To nebyl sen

To nebyl sen, to nebyla náhoda. To se opravdu stalo.

Je pátek. Hodiny ukazují dvacátou druhou. Sedím u stolu. Dívám se na televizi. Chvílemi usínám, pak znovu bdím. Jak ten film skončí? Usvědčí vraha, že zabil pro několik korun souseda? Přestávka. Honem do koupelny. Světlo nerozsvítím. Zakopnu. Hůlka mi padá z ruky. Hlava se zatočila.

Padám na dlaždice v koupelně. Velká rána do hlavy. Do zad. Nevím, co se se mnou děje, co se stalo, kde jsem. Pád a rána asi probudí moji ženu. Slyším, jak říká: „Karle, co stalo? Ty jsi upadl? Já tě nevidím. V koupelně a na chodbě je tma.“ Zamumlám: „To je dobrý. Upadla mi hůlka. Nestalo se nic. Já rozsvítím.“

Snažím se zvednout. Moc mi to nejde. Konečně v kleče dosáhnu na vypínač. Ještě že sem moje žena nevidí! V hlavě mně duní. Po čele cítím stékat krev. Podaří se mi vstát. Beru ručník a utírám z čela krev. Znovu ta hlava. Točí se. Padám na postel. Žena volá: „Co prosím tě děláš? Nestalo se ti něco?“ Zalhal jsem: „Nic to není. To bude dobré.“ Nebylo to ani trochu dobré. Nemohl jsem si ani sednout, ani se postavit. Prudká bolest v oblasti páteře.

To již stojí moje žena u mé postele. „Jdu zavolat zdravotní sestru. Jsi samá krev. To chce sanitku.“ „Nikoho nevolej. Do rána to bude dobré.“ To jsem si myslel. Nebylo. Velké bolesti zad a hlavy nedaly pokoj. Spát se nedá. Musím to vydržet.

Do pokoje vstoupí zdravotník. Nese léky. Podívá se na mě: „Co se stalo? Co se tu děje?“ „Dejte mi injekce proti bolesti. Moc to bolí.“ „Nejsme lékař. Injekci vám nemohu dát. Prohlédnu vás.“ Prohlíží tělo i hlavu. Dal prášek proti bolesti. Zdravotník Vasil říká: „Váš stav se mi nelíbí. Objednám sanitku.“

Sanitka na dvoře. Sanitáři v pokoji. Pokládají mě na pojízdné lůžko. Kňučím bolestí. Sanitka houká. Někam mě vezou. Asi do nemocnice. Do které, nevím. Je mi to jedno. V zádech cítím každou dlažební kostku, každý hrbol. Konečně v cíli. Vezou mě dlouhou chodbou na chirurgii v Krči. Jak dlouho čekám, nevnímám.

Přišla zdravotní sestra. Přinesla mi deku. Mám žízeň. Přinesla kelímek s vodou a brčkem. Mohl jsem se trochu napít. Poděkoval jsem jí. Usmála se: „Vydržte.“ Čekal jsem. Zavřené oči. Čas jsem přestal vnímat. Jsem v ordinaci chirurgie. Snažím se vysvětlit, co se mi stalo.

Prohlídka. Odebírají vzorek krve. Vezou mě na rentgen. Pořizují několik snímků. Znova na chirurgii. Čekám, co se bude dít. Chce se mi na malou stranu. Požádám sestru, aby mě odvezla na záchod. „Kam byste jezdil? Dám vám bažanta. Tím se vám uleví.“

Moc to nešlo. Odešla stranou. „Já se vrátím,“ řekla. Byla toho pěkná dávka. „Jste šikovný kluk.“ Vyndala pindíka z bažanta. Otřela gázou a opatrně ukryla do trenek. Bolí mě celé tělo. Snad i vlasy. Tam dole mě nebolí nic.

Dveře ordinace se otevřou. „Vypadá to, že máte poškozený obratel. Uvidíme, co se s tím dá dělat. Asi operace.“ Další vyšetření na CT. Neurologie. Znova čekání. Sdělí, že můj případ řeší s chirurgií v Motole. Výsledek není potvrzen. Přesun na internu. Vyšetření tlaku, činnost různých orgánů. „Sanitka vás odveze do vašeho domova.“

Dlouhé čekání na převoz. Je kolem třetí hodiny ráno. Pro bolest nevím ani jak se jmenuji. Konečně jsme na cestě. Ležím na lehátku. Jsem upoután. Zdá se mi, že projíždíme nějakým tunelem. Z okénka vidím různě barevná světla. Jízda se mi zdá nekonečná. Auto vypíná motor. Ticho, všude tma. Kde jsem? Co se stalo? Ve tmě vidím obrysy nějakého domu. Rozsvítí se světlo. V průčelí je tabule a na ní napsáno: Dům pro seniory Háje. Srdíčko zajásá: „Ano, tady jsem doma. Tady čeká moje žena.“ Sanitáři mě odvezou do pokoje. Uloží na lůžko.

Hledím do stropu. Bylo to strašných jedenáct hodin. Bolí mě celé tělo. Ale žiji. Děkuji všem, kteří se o mě starali.

Karel Pešťák

Drazí přátelé,
stále mám zdravotní problémy. Chůze i v chodítku je náročná. Snažím se cvičit, pohybovat s nohama. Všechno jde pomalu. Stále jsem v nemocnici. Na pokoji jsme tři osoby. Pokoj je menších rozměrů. Nedá se nic dělat, člověk musí být trpělivý. Snažit se vytvářet dobrou atmosféru, klid a pohodu. Být tolerantní jeden vůči druhému. I když, můžeme mít různé názory na jednotlivé záležitosti. Určitě jsme šťastní, když jsou naše vztahy v pořádku, když v nich můžeme zakoušet důvěru, blízkost a pokoj.

Každý z nás také někdy poznal, jak bolí nepochopení, zranění v našem nitru, tvrdé slovo nebo dlouhé mlčení. A každý také víme, že pokoj se do vztahu nevrací jen tím, že čas plyne, že časem se všechno vyřeší samo. Skutečné smíření vyžaduje pravdu, pokoru, ochotu odpustit i odvahu udělat první krok. Ve chvíli zranění máme blízko k tomu, říci si: oko za oko, zub za zub, ať druhý pocítí, co způsobil. Jenže Kristus nám dává jiné pravidlo: „Milujte se navzájem, jako jsem já miloval vás.“

Ve vesmíru jsou miliardy hvězd a planet. Otázkou je, proč Bůh všechny lidi namačkal jen na jednu z nich. Kdyby každý měl svou planetu, neexistovaly by hádky, pomluvy, závist, ale ani války a žádné jiné formy vzájemného ubližování. Proč Bůh chtěl, abychom tady byli spolu, když mohl předvídat, kolik s tím bude mrzutostí? Vzhledem k jeho všemohoucnosti to nejspíš nebylo kvůli úspoře prostor. Jsme stvoření Bohem – z něho vycházíme a k němu směřujeme. To je cíl našeho pozemského života.

Ale co vztahy s lidmi? Jsou tady od toho, aby nám to dělali zábavnějším? Nebo je to zkouška a naše jednání s lidmi Bůh hodnotí body, které rozhodnou, jestli postoupíme do nebeského Království, nebo tam nevstoupíme? Jaký je Stvořitelův záměr ohledně vztahu?

Hned v úvodu knihy Genesis se dočteme, že Bůh stvořil Adamovi společníci, aby nebyl sám. Chtěl, aby se spolu starali o stvoření, o Stvořitelské dílo, a společně se těšili z jeho lásky. Svůj čin ohodnotil slovy: „Bylo to velmi dobré.“ Vztahy, ať už přátelské, kamarádké, sourozenecké, rodičovské, manželské přinášejí do života mnoho krásy a obohacení. Mnohdy vzpomínáme a děkujeme za dobré vztahy, za kus života, za prožité chvíle, na které se nezapomíná.

Ale, náš život je hodně pestrý, někdy i komplikovaný. Často přináší různé vztahové potíže. Už v ráji se věci brzy zkomplikovaly a první lidé jeden druhému pomohli k malému (Eva, Adam). Jejich synové už se nechtěli starat o stvoření společně, ale každý rozvíjel vlastní podnikání a nenáviděli se natolik, že jeden druhého připravil o život. V různých obměnách to tak pokračuje dodnes. Lidé lidem jsou zdrojem největšího utrpení.

Možná si myslíme: to se úplně nepovedlo. Ale Bůh dal člověku svobodu rozhodování, člověk může milovat, ale také se hněvat, druhého nenávidět. Vztahy vytváříme my lidé, my se musíme rozhodnout, protože Bůh nás miluje stále v každé situaci našeho života. On chce mít s námi krásný a ušlechtilý vztah. Vztah propojený modlitbou. Vztah při naší návštěvě bohoslužby.

Už v ráji Bůh slíbil Vykupitele, který jak víme přišel v Ježíši Kristu. V Nazaretě s Josefem a Marií vytvořili modelovou rodinu, abychom se od nich mohli učit, jak se žijí vztahy. A to můžeme vytvářet v každém prostředí. Všude vytvářet dobré, vzájemně prospěšné vztahy. Pak začal Ježíš vyučovat a připomněl, že jsme všichni v první řadě bratři a sestry, děti nebeského Otce.

Ale Ježíšovo poslání neskončilo tím, že vysvětlil, jak by měly vztahy vypadat. Sám vstupoval do vztahů a nevyhýbal se těm problémovým. Uzdravoval duše i těla těch, co mu uvěřili (tj. také naše naděje). A neutekl ani před těmi, co to s ním nemysleli dobře. Věděl, že oni potřebují jeho pomoc ještě víc a že je nemůže uzdravit slovy nebo dotekem. Zachrání je tím, že se jim vydá do rukou. Ježíš zemřel na lidskou závist, žárlivost, zbabělost, touhu po penězích...

Bolest, kterou mu lidi způsobili, Ježíše nepřinutila nenávidět. Protože jeho láska byla větší. Tak se jeho kříž stal stromem života a potupná smrt smírnou obětí. Ježíšova smrt otevřela bránu nebe těm, co ji měli na svědomí. Ježíš od nás chce, abychom si také vzájemně odpouštěli, neboť jen ve vztazích se může zrealizovat, že jsme Božím obrazem. Kdybychom měli každý svou planetu, nikdy bychom neměli potřebu, abychom dorůstali do podoby s Ježíšem Kristem.

Zůstali bychom v sobeckém zajetí. Jen ve vlastním egoismu, jen ve stínu opravdové lásky.

Váš jáhen Pavel Urban

Rozloučili jsme se:

Polášková Marcela, Karešová Zdeňka, Bláhová Milada, Voldrábová Anežka

1. TROJICE SLOV – DOPLŇTE TAKOVÉ PODSTATNÉ JMÉNO, KTERÉ SE VÝZNAMOVĚ HODÍ KE VŠEM TŘEM PŘÍDAVNÝM JMÉNŮM V ŘÁDKU.

Okurková, nejistá, prima -
 Oběžná, mléčná, běžecká -
 Tichá, letecká, potrubní -
 Archimédův, Nový, neplatný -
 Stanné, obchodní, rodinné -
 Růžová, zeleninová, okrasná -
 Oznamovací, Pythagorova, jednoduchá -
 Muší, digitální, těžká -
 Úvodní, poslední, sprosté -
 Vitaminová, časovaná, kalorická -
 Příčná, zobcová, Kouzelná -
 Zelný, nepopsaný, rodný -
 Volské, jiskrné, paví -

3. SYNONYMA – Pokuste se ke každému zadanému slovu vytvořit alespoň jedno slovo stejného nebo podobného významu. PŘ. dávat – poskytovat..

BĚŽET – MLUVIT –
 TRHAT – PLAKAT –
 KAZIT – CHÁPAT –
 KŘÍČET – PEČOVAT –

6. NAPIŠTE CO NEJVÍCE SLOV, KTERÁ OBSAHUJÍ PÍSMENO Ť.

2. VYPOČÍTEJTE NÁSLEDUJÍCÍ PŘÍKLADY.

$15 + 18 =$	$8 \times 7 =$	$125/5 =$
$57 - 34 =$	$5 \times 12 =$	$350/70 =$
$125 + 37 =$	$6 \times 18 =$	$96/3 =$
$326 + 248 =$	$11 \times 11 =$	$1000/25 =$

4. SLOVNÍ ÚLOHA - Ve firmě mají dvě kuchyňky. V jedné je k dispozici 10 vidliček, ale jen 6 nožů. Ve druhé kuchyňce je o dva nože víc a o čtyři vidličky méně. Kolik je celkem kompletních příborů? Kolik je celkem vidliček a kolik nožů?

5 NAPIŠTE NĚCO:

1. CO MÁ MODROU BARVU
2. CO VISÍ
3. CO SE MUCHLÁ
4. CO VYDÁVÁ PŘÍJEMNÝ ZVUK
5. CO JE KOVOVÉ
6. CO NAJDEME NA ÚŘADĚ
7. CO POTŘEBUJEME, KDYŽ JE ZIMA
8. CO SE SÁZÍ
9. CO MÁ OSTRÉ HRANY

VÝSLEDKY:

1. Sezóna, dráha, pošta, zákon, právo, zahrada, věta, váha, slovo, bomba, flétna, list, oko
2. 33; 23; 162; 574; 56; 60; 108; 121; 25; 50; 33; 40
3. PŘ. utíkat, rvát, ničit, řvát, povídat, brečet, rozumět, starat se
4. Kompletních příborů je 14. Vidliček je celkem 16, nožů je celkem 14.
5. PŘ. obloha, obraz, papír, housle, klíče, razítko, čepice, česnek, stůl
6. Např. taťulda, ťukat, auťák, taťka, baleťák, pouť...

PŘEDSTAVUJEME VÁM

Dlouholetý zaměstnanec Českého hydrometeorologického ústavu, dříve známého jako hydrometeorologického ústavu. Nadšený amatérský fotograf, sběratel vlakových lístků, cestovatel, posluchač vážné hudby a obdivovatel lodí a automobilů. Vždycky skromný a tichý doktor přírodních věd Jan Sedlmayer.

„Na základní a střední všeobecně vzdělávací školu jsem chodil v Kladně a jelikož jsem nemohl na vysokou školu, tak jsem chvíli pracoval v zámeckém muzeu v Kladně. Následně jsem šel na vojenskou službu na 2 roky na Ruzyni.“ V tomto období se dostal i ke zdravotnictví. „Na vojně jsem byl zdravotníkem a bylo to poprvé, co jsem se setkal se zdravotnictvím, něco bylo jednoduché něco složitější s ohledem na svou dobu. Absolvoval jsem tam také poddůstojnickou školu v Jáchymově na pět měsíců a zbytek služby jsem sloužil na Ruzyni.“

Své mládí vnímal jako čas příležitostí a také jim byl všem otevřený. „Po vojně jsem toho měl dost před sebou. Chtěl jsem se dále vzdělávat ve zdravotnictví, a tak jsem se přihlásil do Kladenské nemocnice na pozici sanitáře, kde jsem pracoval několik měsíců.“ Jeho touha po studiu nikdy neochabla a stále doufal, že se dostane na vysokou školu. „Bohužel jsem se nezvládl přihlásit na vysokou školu včas, a tím pádem jsem se nedostal k přijímačkám. V té době nebyly takové možnosti, jako dnes.“

„Následně jsem začal pracovat ve Státní technické knihovně, kde jsem pracoval jako knihovník. Nebyla to práce přímo pro mne a neviděl jsem v tom budoucnost jak profesním růstem, tak financemi, a proto jsem přesídlil do státní knihovny v Klementinu. Zde jsem pracoval v reprografickém oddělení, kde se po půl roce uvolnilo místo knihaře. To jsem si vyzkoušel práci na knihařské řezačce. Všechno mne to bavilo. ‚Hezké‘ bylo i to, že jsem ve všech třech zaměstnáních byl pouze v ženském kolektivu.“

„Bylo to také období, kdy jsem začal znovu uvažovat o vysoké škole a přemýšlel jsem o oboru geologie, ale systém mě automaticky zařadil do oboru hydrogeologie.“ I přes všechny překážky se dostal tam, kam se vnitřně toužil dostat. „Bohužel mi na pracovišti Výzkumného ústavu vodohospodářského nechtěli dávat volno na přednášky, tak jsem začal pracovníčně působit v hydrometeorologickém ústavu. Toto místo se stalo mým dlouholetým pracovištěm a zůstal jsem zde až do odchodu do důchodu.“

„V rámci svého volného času jsem se věnoval fotografii a konkrétně jsem fotil lidi v Praze a památky. Byl jsem spíš samouk, než abych se účastnil fotografických kurzů a vyloženě jsem zkoušel, jak jsem to cítil.“

„V Domově jsem již šestým rokem a stále se tu cítím spokojený. Jsem rád, že jsem zde našel svoji spřízněnou duši a manželku, takže nemusím trávit čas sám. Také rád využívám nabídku volnočasových aktivit, když se naskytne možnost a jsem při síle.“

„Bohužel jsem své vlastní děti nikdy neměl, ale díky dobré shodě okolností, mám teď dvě nevlastní vnoučata, kdy se těším na každou jejich návštěvu u nás.“

*s Janem Sedlmayerem
zpracoval Dominik Petrilák*

Školák Kája Mařík

Marjánka šafářovic

Nelhal Kája, když odpověděl panu řídícímu, proč po společném pozdravu „S Pánem Bohem“ před školou vždycky utíká:

„Prosím, mám moc práce. Než doma všechno opatřím, trvá chvíli, a potom už čeká pánovic Zdenička. Ona je sice jen holka, ale moc stonala. Měla k smrti, no, víte, pane řídící, říká naše maminka: Jako z hráze do rybníka. Musí hodně chodit venku a běhat, aby byla při chuti. Já jsem vždycky při chuti. Říká maminka, že jsem jako Bumbříček. Znáte tu pohádku, pane řídící? Tak vám byl jednou tatínek a maminka...“ „Počkej,“ přerušil ho pan řídící, „to nám povíš až ve škole. Tak ty máš moc práce?“ „Moc, pane řídící, já musím pořád fungovat.“

Pan řídící nemohl potlačit smích. „Jak to, Kájo?“ „No, přece pan Štulc — já se budu učit panem Štulcem — ten může jíst celý den rozinky. Jed' jste už někdy rozinky, pane řídící? Takové jsou scvrklé, ale tuze dobré. Tak pan Štulc má za sklem takovou papírovou hlavu, a ta se hýbá ze strany na stranu, a pan Štulc tomu říká — počkejte, já si honem nevzpomenu — je to, jak tu jednou byli vojáci na noc — jak se to říkalo? Ju, už vím: regiment. A pan Štulc jednou povídal: „Funguje ta regiment za oknem?“ „Myslíš snad reklama, Kájo!“

„Ju, tak nějak to bylo. Ale od té doby vím, že co se musí pořád pohybovat, funguje. Tak já také musím pořád fungovat. A už musím jít. Opatruj Pán Bůh, a zase brzy přijďte! Moc jsem se zdržel, musím to vzít trapem.“ V údolích hýbalo se trochu jarem. Hluboké vzdechy zimy skoro už nemohoucí rvaly se s vítěznými jarními větry. Ještě z nich sice čísel chlad, ale přece jen zdály se vonět po fialkách. Každý strom i keř, který Kája cestou potkával, nabíhal k novému životu. Do Káji vjela otcova krev. Čekal příchod špačků, lehké jarní tříšti na potoce říkal „s Bohem“, vdechoval vůni jistě už, ale kdesi daleko ještě rozkvetlých fialek. Ve škole přeskakovaly mu myšlenky: „Jak jen to jaro letos přijde v lese u nich bez něho?“ Přišel domů se smutkem v očích: „Je to jisté. Jaro už přijde. Vždyť i pan farář vykládal dnes o bouři, a ty přece v zimě nejsou.“ „A co vykládal pan farář?“ ptala se maminka.

„No, na lodičce bylo moc lidí a uprostřed mezi nimi seděl Kristus Pán. Pustili se na moře a

začalo pršet. Lilo se jako z konve a blesky lítaly po obloze jako veverky ze stromu na strom, kroutily se jako hadi a byly žluté jako měsíčky a zase modravé jako fialky. Hrom bil a rachotil, jako když Fichtlovic koně uhánějí přes štěrkovanou silnici. Víte, maminko, jak mne tenkrát pantáta Fichtlovic svezl, to byla krása! Já si sed' nejdřív na sedátko, ale pantáta švihl nad koni a já bych byl vypadl. Tak jsem sed' do slámy pod sedátko a pantáta na mne křikl: „Dej pozor, ať si nepřekousneš jazyk!“ A už to šlo hup nahoru, hup dolů. Kdybych se nechtěl učit panem Štulcem, tak bych se učil panem Fichtlem, abych mohl malým klukům dělat radost a vozit je. Tak vám to hřmělo a bouchalo, a ti učedníci na té lodičce se báli, že se utopí. Křičeli a Kristus Pán, když byl největší rámus, vztáhl ruku a hned přestalo pršet.“

„Kájo,“ ozval se vtom hlas hajného, „rychle se obleč a běž s tímhle lístkem do městečka do lékárny. Šafářka pánovic se zle rozstonala, utíkej, co můžeš! Pan doktor musil kočárem jet dále, pro léky doběhni! Stav se u tety Dvořákové, víš, vedle školy, a řekni jí, aby běžela hned s tebou! Nebyla ráno doma, teď už bude. A vyříd' jí, aby všeho nechala a utíkala, že šafář není doma a šafářka ji potřebuje! Víš, kde je to?“ Kája už byl na poskoku ze dveří. „Jakž bych nevěděl! To je ta teta, co mne k vám přinesla z dubčů.“ „Kabát, Kájo, kabát a čepici!“ volala za ním ustrašeně maminka, ale kdepak už byl Kájovi konec!

Pot stékal mu po čele a on si pamatoval: „Teta šafářka, co mu vždycky při pečení chleba upekla točenici kmínem a solí posypanou, jako talíř velkou, stůně. Musí přinést něco z lékárny. Obálku s penězi a psaním pevně v ruce drží, a teta Dvořáková má utíkat s ním.“

Jak do města doběhl, do lékárny vrazil, všechny ty, kteří kolem pultu stáli, odstrčil a vyhrkl: „Moc pospíchám. Teta šafářovic stůně!“ Dali mu, co napsáno, zbytek peněz do obálky vložili a řekli: „Jen aby ses ty nerozstonal. Venku je sychravo, a tys celý propocený.“

Kája už uháněl za roh školy. „Teta,“ volal, „máte honem jít k pánovům. Teta šafářka stůně. Ale honem!“ Teta otevřela a řekla: „Jen pojď dál, musím se připravit.“ Kája si nesesl, ale stál jak na

žhavém uhlí. „Teta, vezmem to trapem!“ Teta si ho změřila a řekla zvolna: „Trapem můžeš ty, ale já už ne; jen počkej!“ Jak vyšli, popoháněl ji Kája: „Zčerstva, teta, zčerstva!“ Teta šla, co mohla. Černavě rozkládal se pozdní večer do lesů, měsíc značil bíle cestu.

„Honem, teta, honem!“ pobízel Kája. Když ji postranními cestíčkami, nejkratší cestou do lesovny přivedl, div neklesla schvácena během. Kája už zase uháněl domů.

Už viděl světýlko v hájovně. Přesto, že košilka se mu na těle potem lepila, otrásl se chladem. Schvátíl se a sotva domů došel, roztrásl se zimnicí, kterou za chvíli prudká horečka vystřídala. A tak, když do hájovny Maříkových bledě zakoukalo se ještě zimomřivé sluníčko, otevřel Kája oči do široka a řekl tiše: „Maminko, dnes nefunguju. Mám nohy jako ze železa, za nic se na ně nepostavím.“ A padl znova do horečky. Dva dny to trvalo a lékař nad jeho postýlkou se usmál: „Už je z toho venku. Jiný na jeho místě by umřel, ale za dva dny bude Kája chlapík.“ Přišla sama vzácná paní, roztodivné cukroví přinesla, pomeranče a hračky. Kája blaženě bral jednu věc po druhé do ruky a v duchu si říkal: „Nic mi už není. Pane Bože,“ a to už řekl nahlas, „kéž bych zase stonal, abych zase tolik věcí dostal!“ Ale maminka ho zakřikla, aby nehřešil, a on si už jen povídal: „Tak ne, maminko, ale helejte: pumeranče, čikuláda a tolik věcí. A teta šafářka je už zdráva?“ „Už je, Kájo, a teta Dvořáková jim přinesla malou holčičku.“ „To z dubčí, vidíte, maminko? No ju, proto ona pořád u dubčí říká: Už nemůžu, už nemůžu, ale to ona ji tam vybírala. Už bude chodit do školy?“ „To ještě ne, Kájo! Ještě ani neumí mluvit.“ „A to je škoda. Byli bysme chodili spolu.“ Pátý den už byl Kája ve škole. První, co ho zachytlo, bylo slovo „odvod“. Aby se ptal větších kluků, toto! Cítil, že by si zadal. Vždyť dosud ukazovali na něho: „To je Kája Mařík, co přepral Brabence, největšího rváče!“ Ale zeptá se až tatínka.

Tatínek byl náhodou doma. „Tatínku, co je to odvod? Hraje prý při tom muzika a maminky pláčou.“ „Dá-li ti Pán Bůh zdraví i nám, také se dočkáš, že půjdeš k odvodu, Kájo. Dají ti pušku do rukou a naučí tě s ní zacházet, abys uměl bojovat a chránit naši vlast, kdyby na ni přišly zlé časy.“ „To já bych uměl, tatínku, já se nebojím. Já bych bojoval jako jako —,“ nemohl honem vzpomenout, ale vzpomněl si na zamilované víko krabice, „— jako vembloud.“ Špačkové už se hlásili. Kája dával pozor, kam je nutno dát nové budky. Tatínek už prohlíží pobořená vlaštovčí

hnízda u chlěva. Nic platno, jaro je tady. A ve škole pořád nic. Ne, aby řekli: „Kluci, jaro už visí nad Babou, můžete už zůstat doma!“ Kája byl pevně rozhodnut, že ohlásí panu řídícímu, že teď už nemůže chodit do školy, teď ať chodí jen holky!

Kája s housaty

„Tak, jak to bude letos s housaty?“ ptal se Kája, když maminka řekla: „Dnes se začnou líhnout.“ „No, jak by bylo?“ řekla trochu ostře, protože právě odložila čisté vejce na stůl a pokračovala: „Jak jsem je při prohlížení mohla přehlédnout? Budeš jim nejdříve nosit a potom je budeš pást jako jindy. Či jsi myslel, že to letos obstará tatínek?“ „To ne, ale že musím do školy.“ Maminka odložila druhé čisté vejce a vzdychla: „Jak se to jen mohlo stát? Aha, už vím. Byla tu tenkrát teta kovářka a já nedala pozor. Vynes to ven, Kájo, ale ne abys to rozbíjel na dvoře!“ Kája chytl vejce a upaloval ven. Zahýbal jimi: „Panečku, v těch jsou jistě housata. Vždyť se to tam vrtí. To se asi maminka zmátla.“ Opatrně jedno naklubil, naklepl, ale sekl jim o zem a hned druhým, a drže si nosík, utíkal domů. Maminka uchystala víčko a do večera se na něm žlutilo od dvou hus patnáct housátek. Kája byl smutný. Patnáct! To je asi moc. Musí si to nakreslit.

Vzal tužku a na kousek papíru dělal čárky, odříkáváje si při tom: „Píšu, píšu patnáct — ještě jednou patnáct, nevěříš-li, tovaryši, napiš si to sám!“ A řádka čárek před ním vyrostla.

„To jich bude!“ vzdychl nahlas. Maminka se po něm obrátila: „Kdybys nezlobil! Mohlo jich být sedmnáct. Ajdi pro dříví, jen se tu pořád pleteš!“

Byla přece jen mrzuta, že počítala na sedmnáct, a dvě byla čistá. Kája šel a v sínce si pomyslel: Každý malý člověk je chudák. Maminka se zlobí, že byla dvě čistá, a zlobí se na mne. Jako bych za to mohl. Jako bych v těch vejcích seděl a udělal je čistá. Ostatně čistá nebyla ani trochu. Byla ohavně špinavá a což ten vnitřek! Ta naše husa byla asi špatně vychovaná, protože maminka říká, že špatně vychovaný tvor je nečistý. Mně by stačila dvě housata. Mamince patnáct je málo. Ju, mamince se to řekne, ale aby tak jednou šla s nimi na pastvu! To by řekla, že do smrti smrťoucí už nechce ani jedno. Teď bude mít ještě chvíli pokoj. Jen tak kopřivy natrhá, nákou tu pamprlici k tomu naseká, ale jak bude první hezký den, poručí maminka: „Vynes to ven!“ A už to začne. Ještě že nemusí na pastvu honit kuřata. Těch má maminka už dvě hejna po osmnácti, to by se teprv natrápil!

Za čas přišel tatínek a hlásil, že špačkové už jsou tu a je třeba zčerstva udělat ještě tři budky. Hned se do nich pustil. Když Kája začal pomáhat, zavolala maminka: „Kájo, kopřivy!“

Kája musil položit kladívko a hřebíčky a jít. Cestou si myslil: „Jestlipak ta pitomá housata stojí za to, abych jim dal přednost před špačky?“

Kája se dočkal i toho dne, v němž maminka poručila: „Dnes housata vezmeš ven, ale víš už! Na vodu ještě nesmějí!“ Ten den se vyběhl z lehkého oparu jako nejkrásněji propečený rozpíček, ale Kája nebyl veselý.

S nezvratnou jistotou cítil, že dneškem bude začínat jeho trápení. Zdeň se sice tuze těší, ale to je než holka. Copak o to nic, ono se na to kouká, ale udržet je pohromadě! Nemýlil se. Jak se domů ze školy vracel, dnes docela zvolna, maminka už čekala. Dala mu do ruky vdolek a do druhé bramborový košík s housaty. Bylo jich tam natlačeno! Pro jistotu je přikryla šátkem a řekla: „Jdi s nimi za mlází, a ne abys je pustil na vodu!“ Zakousl se do vdolku a pokusil se o vyjednávání: „Je dnes pátek, maminko.“

„Já vím! Jen jestli tys nezapomněl ve tři hodiny se pomodlit!“ „A Pepík Krúsobic povídal, že v pátek se nemá nic začínat.“ „To řek'? To je hloupý kluk! Pátek jako jiný den, jenže se v něm musíme víc modlit. A už jdi!“ „A mléko dnes nedostanu?“ „Až přijdeš! Housata jsou přednější. Mléko ti neuteče. Za to ti večer přidám. Za dvě hodiny můžeš tu být zpátky!“ Kája šel. „Vida,“ povídal si,

„housata jsou přednější než já.“ U mlází čekala Zdeň se služkou. „No, že už jdeš!“ řekla. „Vaše maminkaříkala, že dnes prvně budeš pást housata. Ukaž!“ Odtáhl trochu šátek a žluté zobáčky štěbetavě se rozpovídaly. Ten první den to ještě ušlo. Staré husy, které poskyovaly za Kájou, seznamovaly se s travičkou. Za týden však bylo to horší. Ne a ne je udržet pohromadě. Nic dál než dvacet metrů leskl se rybník. Staré husy pospíchaly napřed, housata za nimi. Do vody ještě nesmějí, věděl Kája. Jak mohl nejčerstvěji, schytl je do košíku, který teď nosil, sedl na pařez a řekl Zdeň: „Svážu je k sobě a konec špagátu budu držet. Drž, Zdeňo! Vezmu jednu nožičku od prvního a volně přivážu za nožičku k druhému. A kde je dnes Týna?“ „Pere,“ řekla Zdeň stručně a ochotně brala jedno housko po druhém do klína. Když bylo patnácté přivázáno, rozkřehotila se jedna z hus, chytla motouzek u prvního a táhla je za sebou do vody. Kája se na ně zadíval a myslil si: „Jestlipak půjdou?“

Nešla, ale husa je táhla „jako kořata“, jak si řekl Kája. Než chytl konec provázku, stará už byla na vodě. Jak se rozkřičela vítězným pokřikem, pustila provázek ze zobáku, ale první bylo už ve vodě. Kája vyskočil a za nimi. Našel a chytl konec motouzu a táhl je za sebou zpět. Čerstvo je rozvázal, složil do košíku, obrátil oči vzhůru a řekl: „Je to trápení s těmi housaty!“

A vracel se domů, Zdeň vedle něho.

KALEIDOSKOP

Hudební podvečery na A3

Příjemná hudba, známé melodie a společně strávený čas – tak vypadají naše tradiční hudební podvečery na oddělení A3. Srdečně zveme i klienty z dalších oddělení, kteří si chtějí přijít zazpívat, poslechnout hudbu nebo jen posedět v příjemné atmosféře. V září se na vás budeme těšit 8. a 29. září, vždy od 17:30 hodin.

KALEIDOSKOP

Opět jsme si užili **veselé taneční dopoledne s Petrem Veletou.**

Nechyběly oblíbené melodie, tanec ani dobrá nálada a společně jsme si dopoledne krásně zatančili, tentokrát i s našimi studentkami.

Společná posezení v zahradě - při hezkém letním počasí jsme využili naši zahradu ke společnému posezení. Příjemné odpoledne jsme si zpestřili povídáním a luštěním různých kvízových otázek.

Sporty na zahradě

Jsme rádi, že nám letní počasí umožňuje využívat naši zahradu i ke sportovním odpoledním. Jedná se o oblíbenou aktivitu, při které se vždy scházíme v hojném počtu. V tomto měsíci jsme si užili například hod na krtka, pétanque nebo kuželky.

Procházky do Milíčovského lesa

V letních měsících rádi vyrážíme na společné procházky do Milíčovského lesa, často i ve větším počtu. Tentokrát jsme měli štěstí a cestou potkali koně městské policie, které jsme si mohli pohladit. Toto milé setkání nám procházku ještě více zpříjemnilo.

ZÁŘÍ VE ZNAMENÍ VINOBRANÍ

K září neodmyslitelně patří dozrávající hrozny, vinice a **vinobraní**. Dnes si pod tímto slovem často představíme především slavnosti, stánky, hudbu, burčák a ochutnávky vín. Pro vinaře je ale vinobraní především vyvrcholením celoroční práce a jedním z nejdůležitějších období roku.

HISTORIE VINOBRANÍ

Víno provází lidstvo už několik tisíc let. Jeho nejstarší počátky jsou spojovány s oblastmi dnešní Gruzie, Arménie a dalších částí Kavkazu. Později se vinařství rozvíjelo ve starověkém Řecku a Římě. Právě Římané zdokonalili řadu pěstitelských postupů a vinnou révu rozšiřovali i do dalších částí Evropy.

Na našem území sahá tradice vinařství až do období **Velkomoravské říše**. Podle pověsti poslal roku 892 kníže Svatopluk sud moravského vína českému knížeti Bořivojovi a jeho ženě Ludmile jako dar k narození jejich syna Spytihněva. Vinná réva se poté postupně rozšiřovala také v Čechách.

Ve středověku se o rozvoj vinařství významně zasloužily **kláštery a mniši**. Ti přinášeli nové zkušenosti s pěstováním révy a výrobou vína. S kláštery jsou spojeny také některé z nejstarších písemných zmínek o vinicích na našem území.

Velký rozkvět vinařství přišel ve **14. století za vlády Karla IV.** Ten podporoval zakládání nových vinic a nechával přivážet kvalitní odrůdy révy především z Francie. **Vinaři byli za jeho vlády osvobozeni od daní a císaři měli odvádět jako desátek pouze třicet litrů vína – ovšem toho nejlepšího.** Vinice se tehdy rozšiřovaly nejen na Moravě, ale také v okolí Prahy, Mělníka či Litoměřic.

Velkou ranou pro vinařství byla **třicetiletá válka**, během níž byla řada vinic zpustošena. V 17. století se pak na Moravě začaly stále více rozšiřovat vinné sklepy, které jsou dodnes typickou součástí vinařských obcí.

A právě **vinobraní – období sklizně dozrálých hroznů – bylo každoročně vyvrcholením celoroční práce vinařů.**

TRADICE „ZARÁŽENÍ HORY“

K nejzajímavějším vinařským tradicím patřilo takzvané **zarážení hory**. „Hora“ nebyla skutečná hora, ale vysoký ozdobený kůl vztyčený u vinice. Jeho postavení znamenalo, že hrozny dozrávají a do vinohradu již nesmí vstupovat nikdo nepovolaný.

Na vinice potom dohlíželi **hotaři – hlídači vinohradů**. Jejich úkolem bylo chránit úrodu nejen před zloději, ale také před ptáky, především špačky. Zarážení hory bývalo doprovázeno obřadem, modlitbou a později také hudbou a veselím.

ZÁKAZ UJÍDÁNÍ

Samotné vinobraní bylo náročnou prací a dříve pro něj platila přísná pravidla. Sběrači postupovali vinicí a hrozny opatrně odřezávali. Zajímavostí je, že **během sklizně si nesměli hrozny jen tak utrhnout a sníst**. V některých oblastech měly výjimku těhotné ženy, kterým bylo dovoleno několik hroznů denně.

Správné načasování sklizně je důležité dodnes. Rané odrůdy se mohou sklízet už na začátku září, jiné dozrávají až během října. Vinaři sledují především zralost a cukernatost hroznů. Ke sklizni jsou vhodná chladnější rána a pokud možno suché počasí.

Po sklizni se hrozny třídí a odstraňují se poškozené či plesnivé bobule. Poté putují do lisovny, kde se z nich získává mošt. Ten následně kvasí a postupně se z něj stává víno.

BURČÁK

K vinobraní neodmyslitelně patří také **burčák**, tedy částečně zkvašený hroznový mošt. Během kvašení prochází několika stádii a postupně se mění jeho chuť, obsah cukru i alkoholu. Vinaři rozlišují například burčák **sladký, ve varu, po zlomení, mydliňák a mladé víno**.

Za nejlepší bývá považována chvíle, kdy burčák takzvaně „**vaří**“ – je příjemně sladký, svěží a zároveň už obsahuje alkohol.

Zajímavé je, že označení **burčák** má v Česku přesně stanovená pravidla. Pod tímto názvem se může prodávat pouze nápoj vyrobený z **letošních tuzemských hroznů révy vinné**, a to jen v období **od 1. srpna do 30. listopadu** daného roku.

VĚDĚLI JSTE, ŽE...?

„**Zarážení hory**“ **neznamenal uzavření skutečné hory**. Šlo o starý vinařský zvyk, při kterém se u vinice vztyčil ozdobený kůl a vstup do vinohradu se omezil.

Vinice hlídali takzvaní hotaři. Chránili dozrávající hrozny před zloději i před hejny ptáků, především špačků.

Při sklizni se hrozny nesměly jen tak ujídat. V některých oblastech však mívaly výjimku těhotné ženy.

Ne všechny hrozny se sklízí na podzim. Pro výrobu ledového vína se nechávají na vinici až do příchodu mrazů (až do -7°C) a sklízí se zmrzlé.

U slámového vína se hrozny po sklizni několik měsíců suší. Tím se z nich odpaří část vody a šťáva se přirozeně zahustí.

KALEIDOSKOP

Deskové hry na A1 - na A1 se naše klientky pravidelně scházejí u deskových a karetních her a společně si užívají příjemně strávený čas.

INFORMACE Z DOMOVA

Stravovací komise

Další stravovací komise budou **9. 9. a 23. 9. 2026.**
O schvalování nového jídelníčku budou členové stravovací komise předem informováni.

MULTISENZORICKÁ MÍSTNOST A0

Připomínáme, že na odd. A0 je k dispozici multisenzorická místnost, která slouží k relaxaci a setkávání klientů. Místnost je odemčená a můžete ji kdykoli navštívit.

Nezapomínejme pít!

Horké letní dny dávají našemu tělu zabrat, a proto je důležité pravidelně doplňovat tekutiny. I když nemáme pocit žízně, měli bychom během dne dostatečně pít.

Schůzka důvěrníků
s vedením Domova
se uskuteční ve
středu 2.9. v 10:00
na sále.

PROCHÁZKY DO MILÍČOVSKÉHO LESA

S teplejším počasím jsme již zahájili společné procházky do Milíčovského lesa, kam budeme vyrážet (s ohledem na počasí) každé pondělí ve 13 hodin od vrátnice. Pokud potřebujete doprovod, nejdříve se, prosím, obraťte a domluvte s aktivizačním pracovníkem.

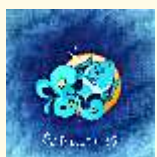
SETKÁNÍ SE ZVÍŘATY
V teplejších měsících se opět každý měsíc budeme mít možnost setkat se zvířaty v zahradě. Tento měsíc se uvidíme 14. září.

Září

Kozoroh - 22. 12. – 20. 1.

Budete stát před volbou, kterou nepůjde dlouho odkládat. Nenechte se ovlivnit a dejte přednost tomu, co vyhovuje vám.

Vodnář - 21. 1. – 20. 2.

Šťastné září pro vaše znamení vnese do vztahu lehkost. Zapomeňte na spory a užijte si chvíle, kdy vám spolu bude dobře.

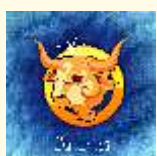
Ryby - 21. 2. – 20. 3.

Vaše tělo si bude říkat spíš o lehkost než o velké hodování. Poslechněte a nenechte se přemluvit k tomu, co nechcete.

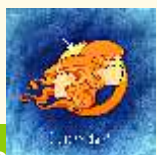
Beran - 21. 3. – 20. 4.

Gesto od partnera vám zvedne náladu víc než velká slova. Užijte si ho naplno a oplácejte stejnou pozorností. Do toho.

Býk - 21. 4. – 21. 5.

Tempo kolem vás bude rychlé, vy mu ale nemusíte podlehnout. Rozložte si síly a oceníte, že jste se zbytečně nehnali.

Blíženci - 22. 5. – 21. 6.

Přítel se vám svěřil s něčím, co dlouho držel v sobě. Nesnažte se hned hodnotit jeho rozhodnutí a vyslechněte ho.

Rak - 22. 6. – 22. 7.

Pokud mezi přáteli zůstalo něco nevyřešeného, objeví se vhodná chvíle to napravit. Udělejte první krok a vše bude ok.

Lev - 23. 7. – 22. 8.

Pomoc přijde od člověka, od kterého byste ji příliš nečekali. Přijměte ji bez rozpaků a nesnažte se zvládnout všechno sami.

Panna - 23. 8. – 22. 9.

Sympatie mezi vámi a někým blízkým už nebude snadné přehlížet. Zkuste krok vpřed a sledujte, jak druhý zareaguje.

Váhy - 23. 9. – 23. 10.

Nabitě plány vám připomenou, jak málo času trávíte s přáteli spolu. Zrušte něco nepodstatného a užijte si čas spolu.

Štír - 24. 10. – 22. 11.

Dopřejte si lahodnou domácí limonádu a setkání s přáteli a užijte si milou společnost všemi smysly.

Střelec - 23. 11. – 21. 12.

Máte ideální možnost, teď na konci léta navázat na dávná přátelství. Stačí si najít čas a užít si milá setkání.